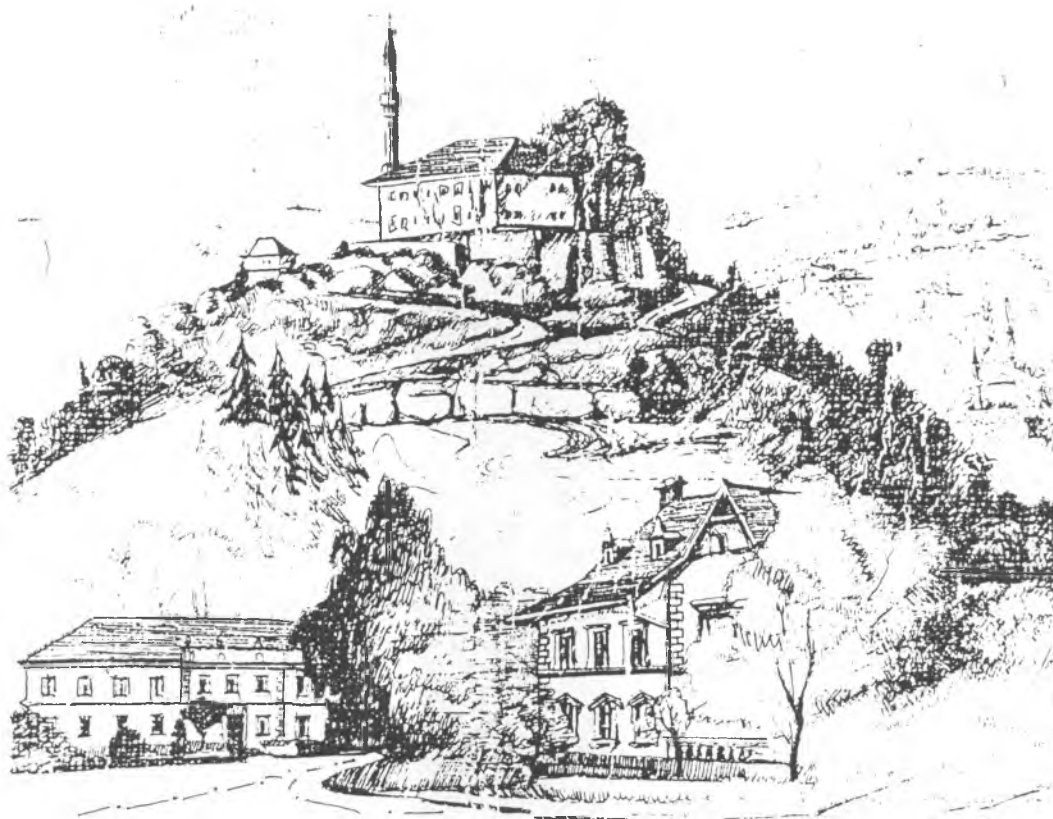

o domaćinima ...

Cazin—grad od davnina. Cazinska krajina—područje burne prošlosti.

Mnogo, na žalost, pogrešnih predodžbi o kraju i ljudima. No, srećom, te predodžbe nestaju već pri prvom susretu s ovim najzapadnijim područjem Bosanske krajine.

Una s brzacima i malim slapovima, s bujnim zelenim obalama smiruje svakog prolaznika i pomalo mijenja eventualne predrasude o kraju i ljudima, koji su nečijoj svijesti slični nepristupačnoj litici iznad Une. Ugodne dojmove nosi svaki putnik, koji hodi veličanstvenom dolinom rijeke, bistre i nemirne, rijeke kojoj ime otkriva jedinstvenu, vjekovima pamćenu i zapamćenu ljepotu.

Iz te doline vodio je i vodi najpoznatiji put do Cazina i Cazinske krajine. Pa zar je čudno da pogled prolaznika iz ovih Uninih prelijepih krajolika, sa dviju prometnica, puta i pruge, koje ne mogoše pobjeći od stijenja i strmina, skreće na lijevu obalu, da luta visinom i, htio ili ne, po običaju, zaustavlja se na obrisima dvorca Ostrožac. Visoko u predjelima, koje su u davnini nadlijetali orlovi, smjestio se Ostrožac, koji će po događajima, koje mu donosi vrijeme, postati poznat i nadrasti svoju okolinu; do njega se može doći krivudavom cestom.

I tu, u dolini rijeke, mnogim se putnicima namjernicima koji nisu barem

jednom pohodili Cazin i Cazinsku krajinu, javljaju razne misli i primisli. Jer, priče iz davnina, koje su o Cazinjanima kružile svijetom, stvorile su sliku o samosvjesnim ljudima ovog kraja koji nisu slijepo slijedili ni vezirske želje, niti odobravali austro-ugarske befele, o ljudima koji su se zbog teških riječi hvatali oružja, sablje dimiskije i puške kremenuše, da bi sačuvali svoj mir i svoj prestiž, svoju slobodu i svoju nadu... Te priče su, naime, mnogo više isticale spremnost ovih ljudi na kavgu, nego njihovu plemenitost. I upravo stoga je neupućeni putnik sklon da razmišlja kako su iznad njega, na lijevoj obali Une, samo vrleti, neprohodnost, surovi život u bespuću, zemlja na vjetrometini tvrda, ispucana, posna i škrta, zemlja na kojoj se čeljad muči da se održi. No, ubrzo sve izgleda sasvim drugačije...

Na Ostrošcu, na lijepom i romantičnom vidikovcu nad Unom, pogled otkriva čudesnu ljepotu, divljinu i pitominu u isti mah, pejzaže nepredvidljive. Isti dojam ostavlja i pogled sa stare utvrde Pećigrad, ili kada se Czinu dolazi s druge strane, od Korane. Čovjek ostaje ushićen prizorom, jer su to pejzaži koji ulaze u red najljepših u našoj zemlji. Zemljište uredno obrađeno, umiveno (pogled sa utvrde Pećigrad prema Donjoj Lučkoj to ponajbolje posvjedočava) ponegdje prošarano brezicima kao srbrnastim oazama, na sunčanu danu blista kao naljepši krajolik romantičnog slikarstva. Koliko kontrasta svjetla i sjene, kakva raznolikost boja, kakvo bogatstvo kolorita! Predjeli kao stvoreni za slikare i zaista je šteta da ih nisu često pohodili i umjetnički uobličili.

U ovom podneblju sumnjičave predrasude uzmiču pred čistim i jasnim predodžbama, pogotovo što su i ljudi u ovom prostoru susretljivi i gostoljubivi, svijet iz ovog mjesta, bivšeg središta sreza, koje je prije pola stoljeća bilo jedno od rijetkih u Bosni, a koje od industrije nije imalo čak ni pilanu, koje, u isto vrijeme, na svom području nije imalo niti jedan kilometar državnog puta i u kojem su se bicikli na prste mogli izbrojati, u kojem je nepismenost bila najizraženija (u srezu je bilo preko 80% nepismenih), u kojem... Danas se iz ovog kraja u svijet odlazi i lakše i jednostavnije. I svijet sve više zna o za Cazin i Cazinsku krajinu.

